

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ БЛАГОДІЙНИХ ФОНДІВ В УКРАЇНІ

Гурбик Ю. Ю.,

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького,
кандидат наук з державного управління,
старший викладач кафедри економіки,
управління та адміністрування

Чаус Е. Л.,

студентка,

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Благодійна діяльність в Україні відіграє вагомим значення у здійсненні важливих суспільних функцій, головною метою яких є безоплатна допомога у різних сферах суспільного життя (освіта, охорона здоров'я, екологія тощо), а також розвиток і підтримка цих сфер благодійної діяльності, які визначені у вітчизняному законодавстві.

Незважаючи на значні позитивні зрушення у царині вітчизняного благодійництва (наприклад у 1997 році Верховною Радою України було прийнято Закон «Про благодійну діяльність та благодійні організації», який значно сприяв розвитку благодійної діяльності в Україні), на наш погляд воно потребує подальшого свого удосконалення на законодавчому, державному, місцевому та інших рівнях свого прояву. Передусім необхідно вирішити різні проблеми, які існують у діяльності благодійних організацій, у тому числі благодійних фондів, які є важливим суб'єктом благодійної діяльності в Україні.

Аналіз вітчизняного законодавства та наукової літератури які стосуються дослідженню благодійних фондів України, дає підстави виокремити наступні напрямки щодо удосконалення їхньої діяльності.

По-перше потрібно здійснити удосконалення вітчизняної нормативно-правової бази, що регламентує діяльність благодійних фондів. В даному напрямку на наш погляд в першу чергу треба провести такі заходи:

- впровадити низку економічних стимулів для заохочення благодійників, донорів та спонсорів (у першу чергу, занесення благодійних відрахувань до статті валових витрат);

- удосконалити систему оподаткування благодійних фондів України (зняти подвійне та потрійне податкове навантаження на фізичних осіб, які підтримують благодійництво у різних формах);

- активізувати та удосконалити нормативне регулювання податкових пільг, які надаються благодійним фондам, способів проведення благодійних аукціонів, ярмарок, лотерей, sms-марафонів та інших технологій щодо залучення благодійних ресурсів;

- спростити (чи взагалі ліквідувати) податкове навантаження на отримувачів благодійної допомоги;

- внести зміни в чинне законодавство України, з метою закріплення в ньому принципу субсидіарності для благодійних фондів (у першу чергу операційних), який би сприяв спрощенню адміністративних витрат, зокрема наприклад у статтях «оренда приміщення», «комунальні витрати» та ін.;

- здійснити нормативно-правове врегулювання діяльності соціального підприємництва (відокремлення його від бізнес-підприємництва);

- закріпити та регламентувати у вітчизняному законодавстві статус соціальних послуг, що надаються благодійними фондами, а також ввести у практику механізму соціального замовлення послуг, який сприятиме відповідним органам державної влади частково делегувати свої повноваження благодійним фондам.

По-друге адаптувати та запровадити ефективну систему стандартів для діяльності благодійних фондів та контролю за їх дотриманням на основі використання позитивного світового досвіду у сфері благодійництва. Головна мета цього напрямку полягає у підвищенні рівня прозорості, відкритості та

підзвітності вітчизняних благодійних фондів. Задля цього необхідно ввести цілу низку певних стандартів, які повинні дотримуватися вітчизняні благодійні фонди у своїй практичній діяльності (наприклад, обов'язкова підготовка річних звітів та їх оприлюднення, проходження внутрішнього або зовнішнього аудиту тощо).

По-третє удосконалення державної політики щодо промоції, популяризації та підтримки розвитку діяльності благодійних фондів. На наш погляд передусім має бути визначена чітка та комплексна державна стратегія розвитку благодійництва в Україні (не менше ніж на 10 років) і розроблена державна програма, в якій мають бути визначені наступні заходи:

- активно сприяти з боку держави діяльності вітчизняних благодійних організацій різних форм, в тому числі і благодійних фондів;
- проводити ефективну кадрову політику для забезпечення сфери благодійництва відповідними фахівцями (насамперед висококваліфікаційними працівниками);
- здійснювати підтримку та забезпечувати практичну реалізацію соціальних інновацій, які запроваджуються вітчизняними благодійними фондами;
- просувати та популяризувати позитивний світовий досвід впровадження та здійснення благодійних ініціатив суб'єктами благодійної діяльності;
- захищати та зберігати плюралізм щодо вільного вибору пріоритетів та організаційних форм благодійної діяльності в Україні.

По-четверте забезпечення та зміцнення співпраці між благодійними фондами, органами державної влади (передусім виконавчої влади) та місцевого самоврядування, бізнесом і ЗМІ. Необхідно створити чіткий механізм щодо координації та взаємодії між усіма учасниками благодійного руху в Україні, з метою консолідації зусиль і ресурсів, формування спільного бачення та розробки довгострокових стратегій розвитку благодійної діяльності, вироблення спільних пріоритетних орієнтирів стосовно популяризації вітчизняного благодійництва.

Крім того, важливим кроком у цьому напрямку є координація діяльності та впровадження механізмів лобювання спільних інтересів вітчизняних благодійних фондів (шляхом створення формальних і неформальних спілок та об'єднань благодійних фондів), забезпечення можливостей для обміну інформацією, найкращими практиками та досягненнями у благодійній діяльності України та й загалом світу.

По-п'яте підвищення рівня довіри суспільства (громадськості) до діяльності вітчизняних благодійних фондів. Нагальними завданнями є популяризація у вітчизняному суспільстві культури благодійництва, формування свідомої суспільної думки щодо важливості та значної суспільної корисності благодійної діяльності, а також значущості внеску благодійних фондів у суспільний добробут українського народу.

По-шосте підвищення рівня професіоналізації діяльності вітчизняних благодійних фондів. Слід зазначити, що в даний час в українському суспільстві значно підвищився інтерес до питань та проблем які стосуються благодійницької діяльності, також активне впровадження різноманітних добродійних програм та відкриття нових благодійних фондів, показує що постає нагальна потреба підготовки професійних кадрів для роботи у сфері благодійництва. Як ми вже зазначали раніше, активну участь у даному процесі повинні приймати інституції державної влади, а також органи місцевого самоврядування, заклади освіти, державні і приватні організації тощо.

Важливим етапом даного напрямку є започаткування підготовки майбутніх фахівців на базі закладів вищої освіти (шляхом передбачення ними у навчальних планах нових дисциплін (курсів), введення нових спеціальностей), а також шляхом побудови ефективної моделі професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників для роботи у сфері вітчизняного благодійництва. Також на наш погляд активно повинна використовуватися й система неформальної освіти (розроблені цикли тренінгів, освітніх семінарів тощо) для працівників благодійних фондів , яка спрямована на ознайомлення із сучасними технологіями та інструментарієм благодійної

діяльності, її оптимізації та популяризації результатів. Крім того, сфера благодійництва та її окремі складові мають стати предметом наукових досліджень, спрямованих на підвищення рівня її якості, ефективності та стабільності результатів.

По-сьоме удосконалення інформаційно-методичного забезпечення щодо діяльності благодійних фондів в Україні. На сьогодні необхідно розробити чимало інформаційних матеріалів в яких висвітлювалися наступні нагальні питання сфери благодійництва: розвиток корпоративної і приватної філантропії, меценатства; розробка та впровадження благодійних ініціатив, проектів і програм; використання сучасних методів та технологій залучення благодійних ресурсів; створення та реалізація інформаційних благодійних компаній; система управління діяльності благодійних фондів та ін.

Також актуальним є питання щодо перекладу популярних іноземних видань які стосуються благодійної діяльності та створення універсальних вітчизняних веб-ресурсів, які б акумулювали відповідну інформацію та робили її доступною для благодійних фондів й інших учасників благодійного руху в Україні.

Таким чином, серед основних сучасних проблем здійснення діяльності благодійних фондів в Україні можна визначити наступні: недосконале нормативно правове забезпечення; брак вітчизняних стандартів для здійснення благодійної діяльності; невдале застосування економічних стимулів для заохочення суб'єктів благодійної діяльності; низький рівень довіри громадськості до діяльності благодійних фондів; нестача кваліфікованих працівників у благодійних фондах тощо. Задля подолання цих проблем ми у даному науковому дослідженні запропонували та стисло охарактеризували основні напрямки їх вирішення та удосконалення.